

אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

פ.ה.

עין משפט נר מצוה

א [מיי פ"ה מהל' חובל
הליא' טוש"ע ח"מ סי' סב
סעי' א']
ב [מיי פ"ה מהל'
ממרים הל' י' ועין
כ"מ סג' לאוין ריט
טוש"ע י"ד סי' רמ"א סעיף
ד']
ג [מיי פ"ג מהל' חובל
ומזיק הל' ג' סג' עשין
ע טוש"ע ח"מ סי' סב
סעיף לה']
ד [מיי ע"ש פ"ה הלכה
ג סג' ע"ש טוש"ע ע"ש
סעיף ב']
ה [מיי פ"ה מהל'
ממרים הלכה י' סג'
לאוין ריט טוש"ע י"ד סי'
רמ"א סעיף ד']

מקלקל נמי מייחייב ור' יהודה יש ללקק דפטור מדתנן צ"ל כל הכלים
(שבת ד' קכב:) ומיימי בצמון דמחט של יד (מומרת) ליתול זה את
הקוץ דמשמע ליה להש"ס דלתיא ככולי עלמא כי הדיא דשליה שבת
(ד' קמ.) דלמרי' אכל מוקפה מחמת חסרון כים אפילו ר' שמעון
מודה דתנן כל הכלים ניטלין בשבת

חוץ ממסר הגדול ויתד של ממרישה
ומנא ליה דמודה ר' שמעון זה אלא
משמע ליה דצממא דהתם מודו כ"ע
היכא דלא משכח פלוגתא וכיון דר'
יהודה מייחייב במלאכה שאינה צריכה
לגופה לא אפשר למישרי מחט של יד
ליטול זה את הקוץ אי לא משום
דסבירא ליה מקלקל בחצורה פטור
ואע"ג דלמרי' צ"ל כירה (שם ד'
מ.) דשמואל במלאכה שאינה צריכה
לגופה ספק לה כרבי יהודה וצ"ל ספק
אכל (כרימות ד' ע"י:) מסיק ר"ג אליבא
דשמואל הנח למינוקות הואיל ומקלקל
בחצורה חייב לאו משום דסבירא ליה
הכי לשמואל אלא אליבא דמאן
דמייחייב קאמר ותדע דבשליה האורג
(שבת ד' קק.) אכל שמואל כל פטורי
דשבת פטור אלא אסור לזר מהני
תלת דפטור ומותר המפיס מורסא
ומנא לן דפטור ומותר דתנן מחט
של יד (מומרת) ליטול זה את הקוץ
ומדשרי ליטול הקוץ ש"מ דקסבר
מקלקל בחצורה פטור דממעט מלאכה
שאינה צריכה לגופה לא שרינא דהא
סבירא ליה דחייב:

ורבי שמעון מאכא מלאכה שאינה
צריכה ליה דקיימא לן הלכה
כר' שמעון דגרייה לאו שגגת סקילה
היא דאי עבד חריץ הוי כלאחר יד
כדליתא שלייה פ' כירה (שם ד' מו:
ושם) ועוד דלינה צריכה לגופה ועוד
דאפי' לר' יהודה כל אינ מתכוין דלא
הוי מלאכת מחשבת וכן משמע
ביומא (ד' לה:) גבי עששיות דלמרי'
לירוף דרזנן פ"י כי האי משום דאינ
מתכוין ולא הוי מלאכת מחשבת
והמירו משום דאינ שבות במקדש

וכן מוכח בההיא (ד' דהמכד והמרבץ דהא רבנן דסבירא להו כרבי
יהודה דדבר שאין מתכוין ופטרי אפילו ישוה גומות וכן צפרק ספק
אכל (כרימות ד' קב.) דמתעסק שאינו מתכוין במלאכה פטור כ"ש
היכל דלוינו מתכוין אלא לגרייה והא דמייחייב רבי יהודה כרימות
מתכוין לכבות את העליונות והוצערו התחנות מאלוהין היינו התם
משום דהוי פסיק רישיה וחשיב מלאכת מחשבת כיון שידע שיצטרע ור'
שמעון דפוטור משום דלינה צריכה לגופה ולא צעי מלאכת מחשבת
דהא ר' שמעון מייחייב מקלקל דהצערה ומקלקל דמיפטור בשאר מלאכות היינו משום דלא הוי מלאכת מחשבת כדמוכח שלייה פרק קמא
דבגיה (ד' י.) מכלל דבהצערה לא חיישינן והא דשרינן לטובל לכתחלה שבת אס להנאת ענמו הוא נרין אפילו דס חצורי מחבר
ה"ט משום דלינה צריכה לגופה ור' אליעזר דמייחייב טהא (ד' במכד ומרבץ לאו משום דליהוי פסיק רישיה דהא שרי לר' שמעון לכתחלה
אלא חשיב תיקון לכבוד ולריבון כעין בנין ואפילו צלל השוואת גומות דבדבר מועט מייחייב משום צונה כדלשכתן (ג' גולדת ופוקסת
וצס"פ כירה (שבת ד' מו:) דהוי שרי לטלטל נר הדולק בשבת אי לאו משום דבסיס לדבר האסור היינו משום דאי מכבה צלל מתכוין
אינה צריכה לגופה היא ומיהו מימה דהא לשמואל קאמר צפרק כירה (ד' דבדבר שאין מתכוין סבר לה כר"ש ובמלאכה שאינה צריכה
לגופה סבר לה כר' יהודה וכיון דסבר כר"י במלאכה שאינה צריכה לגופה היכי שרי דבר שאין מתכוין דשרי התם (ד' מ"א:) גבי מיחס
שפיניה לתת לתוכו מים להפסיר אפי' שיעור לרף דהוה ליה שגגת סקילה ו"ל דהא דלמרי' הכא קוץ וסילוא משום דחיישינן כשמתחיל
להסיר שמה יתהפך דלא סגי אי לא הוי פסיק רישיה ולא ייחס צבילן כך אכל דבר שאין מתכוין דלא פסיק רישיה הוא שרי
וליתול קוץ בשבת מודה שמואל אע"ג דמייחייב במלאכה שאינה צריכה לגופה דקסבר מקלקל בחצורה פטור:

הא בבנו הא באחר. רוצה ללמד מכאן אזהרה למכה אצו דלא נפיק מפן יוסף כיון דלינו מלווה להכות ומשמע בצמון דאפי'
ציואל ליהרג נפקא לן אזהרה לבנו דחייב דמוקי לה רב חסדא בצמרבין צו ללאת ואע"ג דאין מזהירין מן הדין הני מיילי להלקותו
ומיהו קשה היכי אתא צלן בקל ומומר מאחר כיון דלחר פטור בצמרבין צו ללאת ואינו יוצא ושמה גלויי מילתא בעלמא הוא
דפן יוסף מייחייב אפי' צבנו אע"ג דארבעים יכנו לא מייחייב צבנו: **והאמר רב** ששת ביישו וכו'. מימה דצפ' החובל (ב"ק ד' ק'
פו:) צעי רבי אבא צר ממלל ציישו ישן ומת מהו ולא איפשיטא והכל פריך בפשיטות ויש ספרים דגרסינן והאמר רב ששת
ציישו ישן חייב ולא גרס ומת ולא נהירא דמה ענין ישן ליואל ליהרג ועוד מאי קמ"ל רב ששת מתייתן היא צפרק החובל
ה' הנביא את ה' ישן חייב ור"ת גרס והאמר רב ששת ציישו חייב ואיואל ליהרג קאי מיהו אין כל כך מימה אס לא הציא דברי רב ששת
צפרק החובל למיפשט היא צעיא דכי האי גוונא אשכחן צנדרים צפרק אין צין המורד (ד' לה:) ושם דליציעיא לן הנהו כהני
שלוחי דידן או שלוחי דשמיה ולא מייחייב התם דברי רב הונא צריה דרב יהושע דלמרי צפרק קמא דקדושין (ד' סג:) ושם הני כהני
שלוחי דרממנא וניהו דאי שלוחי דידן מי איכא מידי דלאן לא מצינן עבדין ושלוחי דידן עבדי: **הבהו הבאה שאין בה וכו'.** מימה
אמאי לקי הא פן יוסף לאו שיתן לאזהרת מיתת צ"ד הוא דמיניה נפקא לן אזהרה למכה אצו כדליתא בצפרי וצירושלמי:

ור' שמעון אים ליה מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה. צפרק
המלניע (שבת ד' ג':) גבי המולא את המת צמטה: מהו שיעשה שלייה.
צ"ד לציוו אס נתיחייב אצו נדוי או מלקות: ואחר מי הסיכו. לקללו
ולהכות את חצירו והלא כל ישראל חוהרו על הכאת חציריהם ועל

קללתם כדילפינן צ"ד מיתות (לעיל ד'
מ:) אפי' נעשה שליח צ"ד לך דכתיב
(דברים ה) ארבעים יכנו וכתיב
(במדבר ה) יתן ה' אותך: ומה מי
שמלוה להכותו. ברייתא תניא הכי
במכילתא: **מאי לאו אידי ואידי.**
מלוה ואינה מלוה תרוייהו בצמקוס
מלוה והא צבנו והא צבחר והכי
קאמר וילין אזהרה לנכה אצו: ומה
אחר שמלוה להכותו במקוס מלוה.
דכתיב יכנו: **מלוה שלא להכותו.**

יתר מלרבעים דכתיב (דברים ה) ולא יוסף פן יוסף צנו שאינו מלוה להכותו אפילו בצמקוס מלוה אלמא אצו נעשה שליח לך אינו דין שמוחר שלא להכותו שלא בצמקוס מלוה: **ומה בצמקוס מלוה שמלוה להכותו מלוה שלא להכותו.** ויתר מלרבעים שלא בצמקוס מלוה לא כל שכן וילין אזהרה למכה אצו או חצירו מהכא: **בא אחר והכהו וקילנו פטור.** קס"ד פטור ממלקות: ואינו יוצא. ואשמעי' דצנו אינו נעשה שליח בית דין לכופו ללאת וקשיא לרב ששת: ה"ג והאמר **רב ששת ציישו ישן ומת חייב.** ציישו ישן ומת תוך שינתו: חייב. דהא מתציישין צניו והאי נמי ל"ש: מכלל דחייב דקתני גבי צנו ממון קאמר צממיה והא צבין זה שוה פרוטה מוקמת לה: אלא. על כרחך חייב צניו קאמר מיתה: הכא נמי. דתני גבי אחר פטור צניו קאמר וממלקות פטר ליה ואלתי מאי שנא: **צעושה מעשה עמך.** וזה שצובר עצירה שחייב מימה לאו עושה מעשה עמך הוא: **האינה קללה.** דכתיב ביה בעמך: **מקשינן.** כלומר גמרינן צמה מצינו. ואיכא דלמרי היקשא דכתיב מכה אצו ומקלקל אצו גבי הדדי צאלה

המשפטים אלא שמקרא אחד מפסיק צינתים: אי הכי צנו נמי. דהא לא כתיב אזהרה במקלקל אצו אלא בצמקל חצרו אצו ככלל עמך צפ' ד' מיתות (לעיל ד' סו:) דרב פנחס משמיה דרבא צממית חגיגה כסוף חומר צקודש: **במקוים.** הראוי להתקיים ולא זה שגומר דינו: מדי

משום דהוי פסיק רישיה וחשיב מלאכת מחשבת כיון שידע שיצטרע ור' שמעון דפוטור משום דלינה צריכה לגופה ולא צעי מלאכת מחשבת דהא ר' שמעון מייחייב מקלקל דהצערה ומקלקל דמיפטור בשאר מלאכות היינו משום דלא הוי מלאכת מחשבת כדמוכח שלייה פרק קמא דבגיה (ד' י.) מכלל דבהצערה לא חיישינן והא דשרינן לטובל לכתחלה שבת אס להנאת ענמו הוא נרין אפילו דס חצורי מחבר ה"ט משום דלינה צריכה לגופה ור' אליעזר דמייחייב טהא (ד' במכד ומרבץ לאו משום דליהוי פסיק רישיה דהא שרי לר' שמעון לכתחלה אלא חשיב תיקון לכבוד ולריבון כעין בנין ואפילו צלל השוואת גומות דבדבר מועט מייחייב משום צונה כדלשכתן (ג' גולדת ופוקסת וצס"פ כירה (שבת ד' מו:) דהוי שרי לטלטל נר הדולק בשבת אי לאו משום דבסיס לדבר האסור היינו משום דאי מכבה צלל מתכוין אינה צריכה לגופה היא ומיהו מימה דהא לשמואל קאמר צפרק כירה (ד' דבדבר שאין מתכוין סבר לה כר"ש ובמלאכה שאינה צריכה לגופה סבר לה כר' יהודה וכיון דסבר כר"י במלאכה שאינה צריכה לגופה היכי שרי דבר שאין מתכוין דשרי התם (ד' מ"א:) גבי מיחס שפיניה לתת לתוכו מים להפסיר אפי' שיעור לרף דהוה ליה שגגת סקילה ו"ל דהא דלמרי' הכא קוץ וסילוא משום דחיישינן כשמתחיל להסיר שמה יתהפך דלא סגי אי לא הוי פסיק רישיה ולא ייחס צבילן כך אכל דבר שאין מתכוין דלא פסיק רישיה הוא שרי וליתול קוץ בשבת מודה שמואל אע"ג דמייחייב במלאכה שאינה צריכה לגופה דקסבר מקלקל בחצורה פטור:

א [שבת קה: קו: קמ"א:
כרימות כ"ג:] ב [צ"ק פ"ה:
א] כרימות לז: מכות ט'
ד [ריבמות כ: וש"ל:
ה] [שם ק"א.] ו [צ"ק ד':
כ"ג:] ז [משפטים פ"שה
ה:] ח [שבת ג"ה:
ט] [דף מ"ג.] י [דף פ"ה:
ט] [ועי' היטב תוס' יומא
ע: ד"ה מי איכא ומוס'
כ"מ ז' ד"ה מן.]

תורה אור השלם
1. אלהים לא תקלל
ונשיא בעפוך לא תאור:
שמות כב כו

מוסף רש"י

מלאכה שאינה צריכה
לגופה. כל מלאכה שאינה
צריכה אלא לסקנה מעלי,
היא מלאכה שאינה צריכה
לגופה, דבריו לא צלה לו
ולא היה נרין לה, לכן לא
מלאכת מחשבת היא לר"ש
(שבת צ"ג.) ביישו ישן. מתוך
שנתו ולא היכי צבנו
עשה לו זה (ב"ק פ"ג.)
הכהו והבאה שאין בה
שוה פרוטה לוקה. שם
יש זה משלמי פרוטה
משלם ואינו לוקה, דלפינן
כמחצות צללו נעוה (כ"ג):
צמירוס ריבמה תורה חובל
חצירו לתשלומין, וכי אין
בה שוה פרוטה לוקה שעבר
על לא יוסף פן יוסף
(מכות ט"ו.) דמקשינן
הכאה לקללה. בפרשת
ואלה המשפטים סמך
הענין אלא שפסק אחד
מפסיק ציניה ואיכא לר"ד
היקש הוא (יבמות ק"א.).